متن کامل مذاکرات هیأت دولت طاغوت در پانزده خرداد ۴۲

متن کامل صورت جلسه مکتوب هیأت دولت طاغوت در پانزده خرداد ۴۲

حاضرین درجلسه

نخست وزیر و رئیس جلسه	اسداله علم
وزیر امور خارجه	عباس آرام
وزیر اقتصاد	دکتر علینقی عالیخانی
معاون وزارت بهداری	دکتر اعتمادی
وزیر پست و تلگراف و تلفن	مهندس هوشنگ سمیعی
معاون وزارت جنگ	سرلشگر صنیعی
وزیر دارائی	عبدالحسین بهنیا
وزیر دادگستری	دکتر محمد باهری
وزیر راه	نصرت‌اله معینیان
وزیر کشاورزی	سپهبد اسمعیل ریاحی
معاون وزارت کشور	فرهودی
معاون وزارت کار و خدمات اجتماعی	دکتر معتمدی
وزیر فرهنگ	دکتر پرویز ناتل خانلری
وزیر مشاور	دکترغلامحسین خوشبین
وزیر مشاور	جهانگیر تفضلی
معاون نخست‌وزیر و منشی جلسه	رسول پرویزی

جلسه هیئت دولت از ساعت ۵ بعد از ظهر روز ۴۲/۳/۱۵ درکاخ نخست‌وزیری بریاست جناب آقای اسداله علم نخست‌وزیر تشکیل گردید.

آقایان وزراء دارائی - دادگستری - فرهنگ - اقتصاد - خارجه - راه - کشاورزی - پست و تلگراف - مشاور - معاونین وزارتین جنگ - کشور - بهداری - کار و خدمات اجتماعی حاضر گردیدند.

نخست وزیر - جریان روزهای عزاداری محرم و اقداماتی که برعلیه نظم و امنیت مملکت صورت گرفته و میگیرد بخصوص راجع به ماجرای امروز بیان داشته و چنین توضیح دادند که:

ما اینطور حساب کردیم قبل از عاشورا کسی را نگیریم شاید عده‌ای درعاشورا از میان بروند. البته منشا واضح است و پول خارجی آن مثل عراق و مصر، اما دراینجا غیر از خمینی و قمی که درقم و درمشهد گرفتیم بقیه گردانندگان مشهور نیستند، با اینکه عکس از آنها داریم ولی صحیح شناخته نمیشوند.

روز تاسوعا دو هزار نفر آمدند شعار دادند زنده باد خمینی مرگ بردشمنان وی، روز عاشورا همینطور شعاردادند. اگر آن روز دست بتفرقه میزدیم، مردم زیاد زیردست و پا میرفتند. خود بنده با همه خطری که مرا تهدید میکرد شب عاشورا رفتم بچند مجلس روضه و باعث تعجب آنروزیان میشد. تصمیم ما براین بود که روز شنبه خمینی را درقم و قمی را درمشهد بگیریم، ولی اتفاقی افتاد که باعث شد زودتر بگیریم، دو چیز اتفاق افتاد.

۱- خمینی درقم برمنبر رفت و هتاکی زیاد با علیحضرت کرد.

۲- خبردیگر آنکه قم و مشهد با هم همصدا بشوند و کار خیلی سخت بشود.

لذا دیشب ۴ بعد از نیمه شب خمینی را گرفتیم و امروز صبح درمشهد قمی را گرفتیم و چون خبر به تهران رسید بلوا شروع شد و ما شانس آوردیم، زیرا آنها تشکیلات قوی داشتند و کوچک نیست. با آنکه از صبح عده‌ای مجروح و کشته شدند، معذلک هنوز هستند و این خیلی عجیب است، یکوقت فکر میکنم خبری اتفاقی بود و تمام شد ولی معلوم است خیلی عجیب بوده‌اند. من رفتم شهربانی و وضع مملکت را دیدم، قم - مشهد - تمام نقاط و تهران آرام است ولی عده‌ای هستند درتهران که با تکنیک کار میکنند. الان فکر میکنم که حکومت نظامی اعلان کنیم که مردم راحت بشوند. اعلیحضرت همایونی قلباً متمایل نیستند حکومت نظامی اعلام شود و بنظر هیئت دولت گذاشته‌اند و میفرمایند کار حکومت نظامی بکنید ولی حکومت نظامی اعلام نکنید. اما بنظر من حکومت نظامی جنبه‌های مثبت و منفی دارد.

جنبه مثبت اینست که مردم راحت میشوند ما هم مسلطتر میشویم.

جنبه منفی آن اینست که دردنیا بگویند اوضاع مملکت آرام نیست - پیشنهاد میکنم حکومت نظامی را اعلان کنیم. به استانداران هم تلگراف کردم که در صورت لزوم حکومت نظامی اعلام کنند.

الان کاملاً مسلط هستیم. گاهی دسته‌های چند نفری هستند گاه بگاه درنقاط مختلف شهر شیشه اتومبیلها را میشکنند و از این طور کارها.

وزیر دادگستری - بنده اولاً که عده‌ای از هموطنان ما کشته شده‌اند، خیلی جای تأسف است، ژست تأثرآمیزی برای کشته شدگان گرفته بشود. درثانی اینکه بهرصورت ما دراینجا غیر از افتخار خدمتگذاری اعلیحضرت و مردم ایران افتخار دیگری نداریم. ما اگر دفاع میکنیم دفاع از حکومت خودمان نیست ما دفاع از تزی میکنیم که سعادت ملت ایران درآنست. وقتی ما برای مردم کار میکنیم بنابراین اگر عده‌ای که درنظم اخلال میکنند تلف بشوند نباید بترسیم. بنظر من حکومت نظامی ضرورت دارد از نظر امنیت شهر - از نظر عبور و مرور و از نظر تعقیب این افراد - اگر حکومت نظامی نشود محاکمه دردادگاه‌های ارتشی هم تشریفات زیاد دارد ولی درمحاکم حکومت نظامی میتوان زودتر بگناه اینان رسید.

اثر حکومت نظامی دردنیا هم بدنخواهد بود و پرستیژ ما از میان نخواهد رفت. حکومت نظامی میکنیم که ارتجاع را سرجایش بنشانیم، خاصه آنکه چند روز طول میکشد و تمام میشود.

وزیر مشاور تفضلی - آقای دکتر توضیح دادند که اگر در یک انقلاب چند نفر کشته بشوند مهم نیست مورد تأیید منست - حکومت نظامی اولاً امنیت را تأمین میکند این بلوای امروز شبیه به هیچ کدام نیست. این از سی‌ام تیر هم مهمتر است، تاکتیک چپی است، با وضع بسیار مشودیک کار میکنند، درحکومت نظامی طبق یک قانونی توجیه میشود ما اکنون کار نظامی میکنیم، ولی اگر حکومت نظامی نشود نمیتوانیم عملیات خودمان را توجیه کنیم، وقتی حکومت نظامی اعلام شود خیلی ها کنار میروند.

دکتر خانلری - اینطور که بنده دیدم طبقه روشنفکر سخت عصبانی است و بر له دولت است و میگویند چرا دولت سستی میکند و اقدام شدید نمیکند.

مطلب دیگر اینکه شترسواری دولا دولا نمیشود، تصمیم قاطع باید گرفت، اگر سست بگیریم مملکت از میان میرود، مسئله مربوط بخودمان نیست، ما میتوانیم استعفا بدهیم، ولی مملکت از میان میرود، ما تصمیم قاطع باید بگیریم، ما وقتی یک ستوان دوم اگر عملی کرد او را تعقیب میکنیم بهرصورت حکومت نظامی ضرورت کامل دارد و بسیار شدید باید عمل کرد.

وزیر راه - من کمتر صحبت میکنم، واقعاً مسئولیت وجدانی بنده را وادار کرد عرایضی بکنم. دو مطلب عرض میکنم من باستحکام کار مملکت ایمان دارم. امروز صبح دو هزار نفر پسرما ۴۰ نفر ریختند و اطاقها را آتش زدند. بنده درهمان وقت باستحکام کار مملکت ایمان داشتم. البته من کارمندان را رد کردم. من ممکن بود کشته بشوم برای مملکت، ولی آدم نباید کشته بشود بدست چند رجالهٔ چماق بدست، بهرصورت امروز گذشت، بدیهی است به هیچ نوع نگرانی ندارم. ضمناً از نظر مذهبی هم عقیده‌ام بسیار محکم است، جریان امروز بنظر من با تحولات مملکتی خیلی بیش از آنچه باید باشد شده است، ما درشش بهمن وضع بسیار محکمی داشتیم. اعلیحضرت همایون درهمان تاریخ نطق بدان محکمی ایراد فرمودند نه خمینی پیدا کرد نه دیگری - بنده واقعاً درمقابل اعلیحضرت خجلم - اعلیحضرت همایون شاهنشاهی خیلی محکم اقدام فرمودند، ولی ما آنچه باید بکنیم نکردیم. بستی شد گفتند که خونریزی میشود ترسیدیم که دو هزار نفرراه بیفتند. اکنون همه آنها شده است، خونریزی شد، چندی پیش گفتم پرویزی و باهری هم شاهدند من شرمنده هستم درمقابل اعلیحضرت با آن موج عظیم شنم بهمن نتوانستم استفاده کنیم تا امروزیکه یک آخوند.... مملکت را بهم ریخته است. آنوقت بلوا راه انداخته است، اینها منظورشان اینست که بگویند آن رفراندم صحیح نبوده است. بنده عقیده دارم ولو آنکه شش ساعت صبحت شود باید معلوم گردد چرا ما گذاشتیم اینطور بشود، باید معلوم بشود و بدانیم چطور پس از آن توفیق ما گذاشتیم اینها جان بگیرند، چرا پیش‌بینی کافی نشده است، ما با اینهمه قوا و نفرات چرا پیش‌بینی نکردیم.

وقتی در خیابان ناصر خسرو مغازه بارامی میسوزانند بهر کسی مراجعه کردیم بدادمان فورا نرسیدند، باید بکوتاهی های قابل توجه رسیدگی بشود.

چند صد رجاله پدر سوخته، تمام شهر را تعطیل کردند. بنده خودم هم بعنوان عضو مسئول خودم را مقصر میدانم. اعلیحضرت در جلو محکم پیش میروند ما در عقب کوتاهی میکنیم و همه‌اش از خونریزی میترسیم، این جریان امروز یک کار حساب شده دقیق بوده است، در پل سفید یک قسمت از ایستگاه را آتش زده‌اند، دستگاههائی که مسئولند باید این مطالب را پیش بینی کنند، ما اینقدر ناتوان نباید باشیم که چند صد رجاله را نتوانیم جلوگیری کنیم. حکومت نظامی ضرورت است زیرا اگر نشود فردا باز هم این بازی تکرار میشود. ضمنا باید مسئولان این بلوا را تعقیب بشوند، مخبران خارجی خوب خبر فرستاده‌اند و در خارج هم اثر خوبی دارد، ولی برای آینده باید رسیدگی بشود. امروز سر ساعت ۴ صبح خمینی را گرفته‌اند و امروز صبح این ترتیب شهر را بهم ریختند. ممکن نیست بدون نقشه دقیق قبلی باشد خواهش میکنم باین مطالب توجه بشود معلوم گردد.

وزیر خارجه - مطالب زیادی گفته شد، همه موافقیم من با حکومت نظامی موافقم. در خارج هم اثر بد ندارد. در ترکیه و در عراق و سایر نقاط حکومت نظامی است و اثر بد ندارد و من کاملا موافقم، خونریزی امروز نمیدانم چه قدر بوده است.

وزیر مشاور خوشبین - روی جریانی که نخست وزیر فرمودند معلوم شد اینکار از مدتی پیش مشغول تهیه‌اش بوده اند و میخواستند از دهه اول محرم استفاده کنند. ما هم که میگویند مطلع بودیم، چه شد که ما غافل گیر شدیم و مراکز حیاتی ما حفظ نکرده بودیم. بنده از جای دیگر نگرانم که این چیزی که اینها مشغول تشکیلات بوده‌اند و تشکیلات بسیار دقیق بوده ایست. وزیر راه میگوید همراه با آتش زدن‌های تهران پل سفید هم آتش زده میشود. چطور تشکیلات ما پیش بینی نکرده‌اند. این مهم است و اینکار هشدار و اعلام خطری بود. ما میدانستیم موقوفات و اصلاحات ارضی مخالف دارد. ما تمام قدرت در دستمان بود نشستیم و نشستیم تا تمام بشود.

نخست وزیر - نظر آنان این بود که در اربعین سرتاسر تهران را بهم بزنند.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - خاور میانه روی آتش است، ما جزء این منطقه هستیم. باید مواظبت کنیم که بیشتر صدمه نخوریم. ما باید منشا اینکار را پیدا کنیم به بینیم پول از کجا آمده، بانی که بوده، اگر ما بکنه این قضایا پی نبریم، بنحو دیگری صدمه میخوریم. باید حکومت نظامی اعلام بشود و جلو تمام روضه خوانیها گرفته بشود لامحاله برای بیست روز هرنوع اجتماعی موقوف بشود. در نتیجه استدعا دارم تمام قوای خودمان را بگذاریم که این منبع را پیدا کنیم و جلو انواع اجتماعات را بگیریم.

وزیر کشاورزی - بیانات دوستان مرا راضی کرد که حکومت نظامی بشود، این آخرین تیر ترکش است و من هم متقاعد شدم که آخرین تیر ترکش زده بشود. هر وقت دولت تصمیمات مهم میگیرد باید برای حفظ این تصمیم اقدام کند. ما طرح حفاظت تهران را داریم، ما اگر قبلا اقدام کرده بودیم یکنفر هم کشته نمیشد. بنابراین در هنگام امر خطیر باید فکر دقیق همه کار را کرد، بنظر من در این مواقع عناصر خائن کار را به بحران میکشانند، شایعه‌ای بود امروز که اختلاف بین پلیس و ارتش شده کسانی که بخواهند رخنه در ارکان ما بکنند با رجاله اینکار را نمیتوانند بکنند، خدای نکرده نباید گذاشت نفوذی بدستگاه بشود، روی این اصل باید تحقیق کامل بشود.

وزیر خارجه - باید گفتارهای رادیو طوری باشد که بهمه بفهمانند این رجاله ها چه میکردند.

وزیر راه - خوب است یک مقام رسمی بیاناتی بکند. جریان را نگذارند بزرگ بشود بمردم بفهمانند ابتکار در دست دولت است - معتقدم هر کار باید کرد بکنیم مراکز آخوندی روشن گردد.

وزیر پست و تلگراف - تشکیلات اینها خیلی مهم است و دقیق است.

وزیر فرهنگ - اینها از چندین ماه مشغول کار بودند حتی در امتحانات پانیک ایجاد کردند. میگفتند از رادیو سئوالات شیمی منتشر شده. گفتند در فسا سئوال امتحان را هفت هزار تومان فروخته‌اند. در تمام افکار مردم سم پاشیدند و همه را ناراحت کردند.

هیئت دولت باتفاق آراء تصویب کردند که از نظر حفظ امنیت حکومت نظامی اعلام گردد. تصویبنامه قانونی مربوطه بامضاء رسید، ضمنا جناب آقای بهنیا گزارشی درباره ساختمان ده هزار خانه بهیئت دولت دادند و همچنین گزارشی درباره گندمهائی که کاره واگذار کرده اند قرائت فرمودند و یادآور شدند که قیمت تمام گندمها ۱۳ ملیون تومان زیادتر از سال گذشته است. بعلاوه ۱۲۰ هزار تن آرد چیزی نیست که زود جذب بشود و از طرفی هم ۱۳ ملیون تومان برای خزانه دولت قابل پرداخت نیست.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - قرار شد کمیسیونی برای این آردها بشود رئیس غله و رئیس کاره و وزیر کشور و نماینده شیر و خورشید بیایند و بنشینند و نظر بدهند. این کمیسیون تشکیل شد، در نتیجه معلوم شد با مخارج تخلیه و باربری و حمل و غیره مبلغ هنگفتی شده و در نتیجه مبلغی کسر آورده‌اند.

آقای وزیر کشور موافقت کردند که تا مراکز استان کرایه حمل بدهند و بقیه دست استاندارها باشد و ضمنا آرد مجانا داده نشود. آقای وزیر کشور اظهار میکردند قیمت آرد از محل فروش خود ارد تامین است.

آقای فرهودی معاون وزارت کشور شرحی در مورد آرد کاره دادند که اینکار ضرر ندارد. جناب آقای نخست وزیر فرمودند البته جناب آقای وزیر چون سال خوبست اینطور نظر میدهند. مباحثات زیادی در مورد آرد صورت گرفت از جمله جناب آقای وزیر کشاورزی گفتند امسال محصول خوب است و دهقانان چشمشان بفروش محصول است، بعلاوه نگاهداری آرد آسان نیست. جناب آقای نخست وزیر دیدند که در چاه بهار آردها بچه صورتی درآمده بود از طرفی اگر بخواهند آرد را بیاورند باندازه همان بنادر جنوب و بلوچستان بیاورند نه بمقدار زیاد.

وزیر اقتصاد - اظهار داشت امسال سود بازرگانی گذاشتیم روی آرد که آسیاب‌های داخلی کار کنند. حالا اگر ۱۲۰ هزار تن آرد بیاوریم صحیح بنظر نمیرسد، بهتر است اگر بیاوریم گندم بیاوریم. از طرفی تمام مردم کنار خلیج از چاه بهار تا دیلم شاید ۱۲۰ هزار نفر باشند. بنابراین ۱۲۰ هزار تن مصرف ندارد.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - ۵۰ هزار تن آن مصرف شده است و بقیه هم برای سرتاسر ایران است.

وزیر دارائی - بنده نمیدانم این پنجاه هزار تن از کجا آمده است، دو طرح تصویبنامه بوده است که یکی ۳۵ هزار تن است یکی هم مربوط بدولت امینی است که ۱۵ هزار تن بوده است. هیچ تصویبنامه‌ای بمقدار پنجاه هزار تن نیست و برای تائید نظر خود تصویبنامه ها را قرائت کردند.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - جمع کل پنجاه هزار تن است که گرفته شده است.

معاون وزارت کشور - در عمل شیر و خورشید سرخ نتوانست بقیمت قبلی تمام کند خرج اضافه شد، اسناد هزینه هم موجود است و رسیدگی بشود. بنابراین برای پنجاه هزار تن مجوز داشته‌اند.

تیمسار صنیعی معاون وزارت جنگ - در یکی از تصویبنامه ها قرار بود که قسمتی از آردها را بفروشند برای حمل و نقل و وسائل - بعلاوه در قرارداد کاره هم پیش بینی شده است.

وزیر دادگستری - حادثه بزرگی اتفاق افتاده است، جماعتی کشته شده‌اند، با حکومت نظامی کار پایان نمیگیرد، باید محاکمه بزرگی برپا بشود و موسسات کار را تعقیب کنیم و محاکمه عظیم باشد، اسناد این کار روشن گردد و مردم بدانند ما مقصر نیستیم، باید بنشینیم و کار را با دقت بررسی کنیم، یک هفته میگذرد و ما هم یادمان میرود و دوباره روش کج دار و مریز برقرار میشود، بعقیده بنده بهتر است سو کمیسیونی تشکیل شود اسناد را برسند و سپس محاکمه را شروع کنند، اعضاء محاکمه همه فورا روشن بشود.

وزیر فرهنگ - آخرین تیری که در ترکش داشتیم انداختیم، باید ذهن ما روشن بشود و جدی کار کنیم.

وزیر کشاورزی - همانطور که آقای دکتر باهری گفت باید علت العلل این کار را پیدا کنند و اینکار لازم است، اما قسمت دوم در مورد محاکمات با اعلان حکومت نظامی تمام دادگاهها فورا تشکیل میشود و جزء قانون است.

وزیر دادگستری - در مملکت انقلابی شده است. بر ضد این انقلاب افرادی توطئه میکنند. بنده پیشنهاد میکنم دادگاههای ضد انقلاب تشکیل بدهیم.

وزیر کشاورزی - در قانون اساسی پیش بینی شده است.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - ما انقلاب سفید کرده‌ایم، قوانین داریم، گرفتاری ما همین قانون های زیادیست. شما با قوانین حکومت نظامی همه کار را میتوانید بکنید. محکمه انقلابی نمیتوان درست کرد.

نخست وزیر - دو مطلب پیش آمده است یکی آنکه این افراد بر خلاف قوانین جاری عمل کرده اند و اتفاقا تمام عملیات ضد امنیتی مملکت را انجام داده اند، مطلب دیگر افرادیست که بر ضد اصلاحات اقدام کرده‌اند و باید این افراد محاکمه بشوند، این کار دیگری است.

وزیر مشاور دکتر خوشبین - شما که قانون حکومت نظامی دارید و میتوانید حتی بصرف سوء ظن افراد را توقیف کنید چه ضرورت دارد باز هم قانون وضع کنید. پیشنهاد مهمتری آقای دکتر باهری کرد و آن اینست که عده‌ای مامور بشوند و به بینند ریشه اینکار چیست. مطابق تمام عرف و عادت و قانون مسئولیت اینکار با دولت است یعنی با فرد فرد دولت است. بنابراین ما باید بدقت به بینیم ریشه اینکار چه بوده است، حکومت نظامی و نظامیان مسئولیت ندارند زیراآنان وظیفه دارند امر را اطاعت کنند، باید بهر طریق که بشود مسبب امر پیدا بشود.

نخست وزیر - قرار شد کمیسیونی مرکب از وزیر کشور - وزیر دادگستری - وزیر جنگ تشکیل بشود و باین قضیه بدقت رسیدگی کنند و عاملان آن را مشخص دارند و محاکمه کنند.

وزیر پست و تلگراف - قوای نظامی، امروز خسته شده است، جاهای حساس را باز بگذارند. نظامیان تازه نفس در نقاط حساس باشند که فردا اغفالی پیش نیاید.

جلسه در ساعت ۸ بعد از ظهر خاتمه یافت.

رئیس جلسه — منشی جلسه

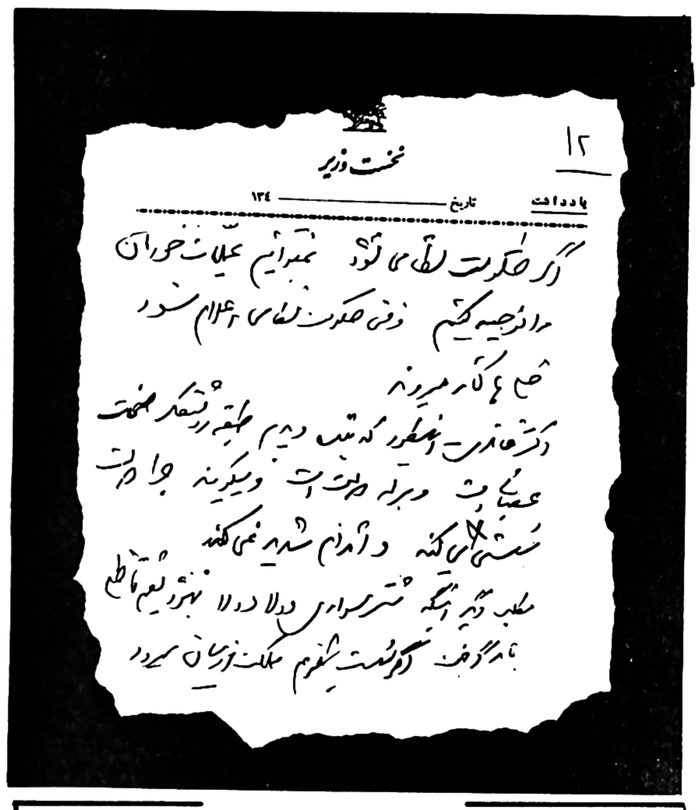

نمونهٔ دستخط رسول پرویزی، معاون نخست وزیر و منشی جلسه هیأت دولت طاغوت، از صورتجلسه پانزده خرداد هیأت دولت طاغوت:

اگر حکومت نظامی نشود، نمیتوانیم عملیات خودمان را توجیه کنیم، وقتی حکومت نظامی اعلام شود، خیلی ها کنار میروند.

دکتر خانلری - اینطور که بنده دیدم طبقهٔ روشنفکر سخت عصبانی است و برله دولت است و میگویند چرا دولت سستی میکند و اقدام شدید نمیکند. مطلب دیگر اینکه شتر سواری دولا دولا نمیشود. تصمیم قاطع باید گرفت، اگر سست بگیریم، مملکت از میان میرود.

چکیدهٔ نظرات اعضای هیأت دولت رژیم طاغوت درجلسه پانزده خرداد ۴۲

✱ نخست وزیر و رئیس جلسه (اسداله علم):

پیشنهاد می کنم حکومت نظامی را اعلان کنیم.

✱ وزیردادگستری (دکتر محمدباهری):

ژست تأثر آمیزی برای کشته شدگان گرفته بشود. اگر عده‌ای که در نظم اخلال میکنند تلف بشوند، نباید بترسیم.

✱ وزیر مشاور (جهانگیر تفضلی):

نکته‌ای که آقای دکتر (باهری) توضیح دادند که اگر در یک انقلاب چند نفر کشته بشوند مهم نیست، مورد تأیید من هم هست.

✱ وزیر فرهنگ (دکتر پرویزناتل خانلری):

اینطور که بنده دیدم، طبقه روشنفکر سخت عصبانی است و برله دولت است و میگویند چرا دولت سستی میکند و اقدام شدید نمیکند.

✱ وزیر راه (نصرت اله معینیان):

اعلیحضرت درجلو محکم پیش میروند، ما در عقب کوتاهی میکنیم و همه‌اش از خونریزی میترسیم.

✱ وزیر خارجه (عباس آرام):

- مطالب زیادی گفته شد، همه موافقیم، من با حکومت نظامی موافقم. درخارج هم اثر بد ندارد.

✱ وزیر مشاور (دکتر غلامحسین خوشبین):

باید حکومت نظامی اعلام بشود و جلو تمام روضه خوانیها گرفته بشود.

✱ وزیر کشاورزی (سپهبد اسماعیل ریاحی):

بیانات دوستان مرا راضی کرد که حکومت نظامی بشود، این آخرین تیر ترکش است.

بخشی از مذاکرات هیات دولت طاغوت در ۱۸ خرداد ۴۲

آنچه میخوانید بخشی از مطالب مندرج در صورتجلسه مورخ ۱۳۴۲/۳/۱۸ هیات دولت وقت است. حاضران در جلسه عبارت بودند از:

اسدالله علم (نخست وزیر) - عباس آرام (وزیر امور خارجه) - دکتر علینقی عالیخانی (وزیر اقتصاد) - ابراهیم ریاحی (وزیر بهداری) - مهندس هوشنگ سمیعی (وزیر پست و تلگراف و تلفن) - سپهبد علی اصغر نقدی (وزیر جنگ) - عبدالحسین بهنیا (وزیر دارائی) - دکتر محمد باهری (وزیر دادگستری) - نصرت الله معینیان (وزیر راه) - سپهبد اسماعیل ریاحی (وزیر کشاورزی) - دکتر مهدی پیراسته (وزیر کشور) - پرویز ناتل خانلری (وزیر فرهنگ) - غلامحسین خوشبین (وزیر مشاور) - رسول پرویزی (معاون نخست وزیر و منشی جلسه).

متن صورتجلسه بدین عبارت آغاز میشود: «جلسه هیات دولت در روز شنبه ۱۳۴۲/۳/۱۸ ساعت ۵ بعد از ظهر در کاخ نخست وزیری تشکیل گردید. چون آقایان نخست وزیر و وزیر خارجه به پیشواز اعلیحضرت همایون شاهنشاه رفته بودند ابتدا جلسه را آقای بهنیا اداره کردند و شروع بامضاء و طرح تصویب نامه شد.»

✱✱✱

نخست وزیر - خبر کوچکی از جریانها به آقایان بدهم. بنده میل داشتم نطق فردایم را بخوانم که تصویب بشود. اما تمام نبود. شاید لازم بشود و فردا ملاحظه بفرمائید. اولا اظهار تاسف میکنم وقتی که کار آبادی شروع میشود، سانحه‌ای شروع میشود. خوشبختانه این توطئه روشن است که چی هست و چرا هست؟ با اینکه به آقایان خیلی اعتماد دارم، بگذارند در هفته آینده بگویم درست یک هفته بعد از اظهار بنده، صریحا سازمان امنیت خواهد گفت، آیادی که توطئه دارند، معین میشوند و روشن میشود. مطلب سوم، آقایان لابد تائید میکنند که این شدت لازم بود، زیرا اگر باین شدت عمل نمیشد، معلوم نبود این مملکت دست کیست، حتی آخوند. بنظر میرسد شدت اثر خود را کرده است. ولی ممکنست باز اتفاقاتی بیفتد، البته اگر افتاد، آقایان باید تائید بفرمائید. بهمان شدت بزنیم.

وزیر دارائی - در این سه چهار روزه انصافا این صداقتی که از مامورین دولتی پدیدار شد، من دیدم. در این دستگاهها، خواه سیلو، خواه دخانیات، خواه وزارت دارائی با تمام مشقاتی که کارمندان دارند، به قدری مردانه به خدمت خود ادامه دادند و صداقت نشان دادند که من لذت بردم. خواهشمندم در نطق خود یادآوری بفرمائید.

وزیر پست و تلگراف و تلفن - در روز بحران یک بعد از ظهر دختران هم با چادر سرکار آمدند.

وزیر فرهنگ - وزارت فرهنگ مورد تجاوز قرار نگرفت. معلمان ما در نهایت علاقمندی بکار ادامه دادند. بچه‌ها را حفظ کردند دسته دسته بچه‌ها را سالم به منزل رساندند بچه‌ها رابا علاقه و پختگی و دقت از راههای پس کوچه بمنزل رساندند. نمیخواستم عرض کنم ولی لازم بود یادآوری شود.

وزیر مشاور تفضلی - من همیشه با معینیان رفیق بوده‌ام، جنگ اعصاب در تهران زیاد بوده است. خبرگزاریهای خارجی، گزارشهای عجیب داده‌اند. دیروز یک فرانسوی گفت: دولت سه روز آینده می‌افتد. گفتم: من عضو دولتم. گفتم: دولت در تمام مدتش به این اندازه قوی نبوده است. مردم از موفقیت دولت در خواباندن شورش خیلی راضی هستند. جنگ اعصاب و شایعه خیلی زیاد است. در کارمندان موثر است، میخواهم بدانند که مواظبت کنند.

وزیر فرهنگ - مقداری از این شایعات مربوط به کم ارزشی مردم است، امروز یکی از افسران گفت که در دانشسرایعالی مزخرف میگویند. وقتی پرسیدم معلوم شد هیچ خبری نیست. گفتم: برو ببین کسی هست؟ گفت در خیابان هم خبری نیست. دوباره ظهر خبر گرفتم، گفتند: امتحان دادند و رفتند. بعد از ظهر هم همین طور باید خود مردم هم توجه کنند.

وزیر اقتصاد توضیح مفصلی درباره حوادث اخیر دادند و اینکه بکلی زیربنای اجتماع ایران بهم خورده است وگفتند: بازور میتوان مساله را خاموش کرد اما باید جامعه متکی به نیروهائی بشود والا نمیتوان همیشه با سرنیزه و زور اداره کرد. بنده استدعایم اینست. که نباید فکر کرد مساله تمام شده است. بهتر است دولت سوکمیسیونی تشکیل بدهد و آن طبقه‌ای را که باید جامعه ایرانی روی آن بایستد، آن طبقه را تقویت کنیم والا اگر اینطور برویم با خطر واقعی روبرو میشویم.

وزیر کشاورزی - در دنباله گفته های آقای دکتر عالیخانی باید گفت مطلب اساسی است ما همه اینها را از دست میدهیم. کشاورزان را نگاهداریم، البته کشاورزان امروز نمیتوانند استقلال مملکت را نگاه دارند ولی خرده مالکان را میشود.

بخشی از مذاکرات هیأت دولت طاغوت در ۲۹ خرداد ۴۲

خوانندگان محترم بخاطر دارند که پیش از این هیات دولت طاغوت ضمن صورتجلسات خود مدعی شده بود که نهضت پانزده خرداد، بلوائی است که با پول عراق و مصر برپا شده است.

در اینجا جالب است گفته «عباس آرام» وزیر امور خارجه وقت را نقل کنیم و ضمن صورتجلسه مورخ ۱۳۴۲/۳/۲۹ هیأت دولت اظهار کرده است. وی در این جلسه گفته بود:

.... اما باید بدانیم این ایام دولت عراق اعلامیه های علماء را نگذاشت منتشر کند. دولت عراق گفته است ما با دولت ایران دوست هستیم.»

بخشی ازمذاکرات هیأت دولت طاغوت ۲۰ خرداد ۴۲

آنچه میخوانید بخشی ازمطالب مندرج درصورتجلسه مورخ ۱۳۴۲/۳/۲۰ هیات دولت وقت است. حاضران درجلسه، همان افراد نامبرده درجلسه قبل - مورخ ۳/۱۸- هستند به اضافه عطاءالله خسروانی (وزیرکار وخدمات اجتماعی) وجهانگیر تفضلی (وزیرمشاور)

نخست وزیر - درموردشایعاتی که برای تعطیل فردا درشهر هست، مذاکره باید کرد. آقایان وزراء هریک نظری دارند.

وزیراقتصاد - کارفردا خیلی مهم است. اگر همه دکانهافردا بسته باشد به پرستیژ دولت صدمه بزرگی میخورد، بعقیده من خوبست اعلامیه‌ای بدهیم که به کسبه وپیشه‌ور وطوافی که دراطراف بازار صدمه دیده‌اند، دولت کمیسیونی تعیین میکند ودرصورت لزوم کمک هم میکند.

وزیرکشور - من مخالفم، اگر اینکار را بکنیم بدمیشود وآنوقت همه مطالبه میکنند، عقیده داره جبران خسارت را عنوان نکنیم بلکه کمیسیون تشکیل بشود ودرصورت لزوم کمک کنند.

وزیرمشاور تفضلی - عده‌ای زده‌اند مال مردم را برده‌اند، ماقبل از اینکه کمک کنیم باید وضعیت روشن بشود. اعتقاد دارم نارضایتیهارا طوری تعدیل کنیم.

وزیردادگستری - مامسئول حراست جان ومال مردم هستیم. اگر نتوانستیم حراست کنیم باید غرامت بپردازیم پیش بینی نکرده بودیم، پیش آمد وباید غرامت بپردازیم. ضمنا میشود ازخودمردم هم کمک گرفت. بهرحال بنظربنده اینکار اصولی هست وباید اعلان کنیم که جبران خسارت میکنیم. موضوع فردا قابل توجه است. اگر فردا تمام شهر تعطیل بشود، ضربت بسیار سختی به دولت است. اگر کوشش نکنیم وضربت بخوریم خیلی سخت است. اگر بتوانیم بطور موثر جلوگیری کنیم، بکنیم. بهرصورت اعلان جبران خسارت موثراست.

وزیرکشاورزی - اعتقاد من همان اعتقاد آقایان وزیردادگستری - اقتصاد - مشاور است وباید به طوافان کمک کرد. علاوه براین کسانیکه بیگناه کشته شده‌اند، آنان نیز خسارت بگیرند.

نخست وزیر - بهرصورت کاری باید کرد تاساعت ۹ به رادیو برسد.

وزیرمشاور - فعلا باید دوکارکرد. اول آنکه قصابی هاونانوائی ها باید بازبشوند، زیرا مقداری اینکاررا سبک میکند. دوم اینکه خبری بطور کلی بدهیم که به اشخاصی که صدمه واردشده است بخصوص کسبه جزء.

✱✱✱

دولت تصمیم گرفت کمیسیونهائی دریکی ازوزارتخانه ها تشکیل گردد ورسیدگی وکمک کند. درخاتمه بالاخره دواعلامیه نوشته شد که امشب درادیو قرائت گردد.